

**ЗАКОН
О ОБРАЗОВАЊУ ОДРАСЛИХ**

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Закона

Члан 1.

Овим законом уређује се образовање одраслих као део јединственог система образовања у Републици Србији, и то: циљеви и принципи образовања одраслих, организација и остваривање активности образовања одраслих, планови и програми образовања одраслих, планирање, финансирање образовања одраслих, као и друга питања од значаја за образовање одраслих.

Термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Одрасли

Члан 2.

Одрасли, у смислу овог закона, јесте лице које је обухваћено активностима образовања одраслих.

Образовање одраслих

Члан 3.

Образовање одраслих јесте део јединственог система образовања Републике Србије, који обезбеђује одраслима током целог живота стицање компетенција и квалификација потребних за лични и професионални развој, рад и запошљавање, као и друштвено одговорно понашање.

Образовање одраслих остварује се као формално образовање, неформално образовање и информално учење.

Формално образовање одраслих обухвата основно и средње образовање.

Формално образовање одраслих, у смислу овог закона, јесу организовани процеси учења који се остварују на основу наставних планова и програма основног и средњег образовања, и програма других облика стручног образовања прилагођених потребама и могућностима одраслих и захтевима тржишта рада, у складу са законом.

Неформално образовање одраслих, у смислу овог закона, јесу организовани процеси учења одраслих на основу посебних програма, у циљу стицања знања, вредности, ставова, способности и вештина усмерених на лични развој одраслих, рад и запошљавање и социјалне активности.

Информално учење одраслих, у смислу овог закона, јесте процес самосталног стицања знања, вредности, ставова, способности и вештина, у свакодневном животном, радном и социјалном окружењу.

Обучавање је саставни део образовања одраслих и односи се на стицање знања, вештина и ставова, односно компетенција неопходних за обављање одређених послова, функција, задатака и улога.

Компетенције и квалификација

Члан 4.

Компетенције, у смислу овог закона, јесу способност употребе стечених знања, вештина и ставова у различитим животним ситуацијама.

Кључне компетенције, у смислу овог закона, јесу способност употребе стечених знања, вештина и ставова, неопходних за лични, социјални и професионални развој и даље учење.

Стручне компетенције, у смислу овог закона, јесу способност употребе стечених знања, вештина и ставова, неопходних за обављање радних активности.

Квалификација, у смислу овог закона, јесте формално признање стечених кључних и стручних компетенција утврђених стандардима, у складу са овим законом.

Компетенције и квалификације могу да се стичу формалним и неформалним образовањем и информалним учењем.

Стандард квалификације

Члан 5.

Стандард квалификације, у смислу овог закона, обухвата стандард кључних и стандард стручних компетенција и услове за њихово достизање.

Стандард кључних компетенција, у смислу овог закона, обухвата опште стандарде постигнућа и посебне стандарде постигнућа у основном и у општем средњем и уметничком образовању одраслих.

Стандард стручних компетенција, у смислу овог закона, обухвата посебне стандарде постигнућа (исходе учења) утврђених за стручно образовање и обучавање.

Услови из става 1. овог члана односе се на: одрасле који се укључују у образовну активност, простор, опрему и кадрове организације код којих се стичу, односно признају компетенције и квалификације и поступке за признавање претходног учења.

Активности у образовању одраслих

Члан 6.

Активности у образовању одраслих у смислу овог закона, јесу:

1) образовање одраслих које омогућава стицање основног, односно средњег образовања, стицање компетенција и квалификација за обављање, усавршавање или промену занимања, посла, радне функције или радне операције (формалним или неформалним образовањем);

2) образовање одраслих којим се унапређују знања, вештине и способности, ради личног и професионалног развоја и друштвено одговорног

понашања, унапређивања квалитета живота, општег образовања и културе (неформалним образовањим и информалним учењем);

3) признавање претходног учења које се остварује проценом знања, вештина и способности стечених образовањем, животним или радним искуством и које омогућава даље учење и повећање конкурентности на тржишту рада;

4) каријерно вођење и саветовање пружањем стручне подршке одраслима за лични и професионални развој и запошљавање.

Циљеви образовања одраслих

Члан 7.

Образовањем одраслих обезбеђује се:

- 1) побољшање образовне и квалификационе структуре и унапређивање могућности запошљавања становништва;
- 2) стварање основе за одрживи друштвено-економски развој на локалном, регионалном и националном нивоу;
- 3) повећање професионалне мобилности и флексибилности радно активног становништва;
- 4) смањење сиромаштва, остваривање једнакости, социјалне укључености и међугенерациске солидарности;
- 5) унапређивање квалитета живота – личног, породичног, природног и социјалног окружења;
- 6) развој демократије, интеркултуралности и толеранције;
- 7) интеграција у европски друштвени и економски простор уважавањем европских оквира образовања.

Принципи образовања одраслих

Члан 8.

Образовање одраслих заснива се на следећим принципима:

- 1) целоживотности – уважавања потреба и могућности одраслих за учење и развој током целог живота у свим областима живота;
- 2) особености – стицања образовања, у складу са искуствима, потребама, интересовањима, друштвеним и животним улогама и развојним карактеристикама одраслих;
- 3) релевантности – заснованости образовања и учења на захтевима и потребама окружења и појединца;
- 4) доступности – једнаких услова стицања општег и стручног образовања и укључивања у све нивое, врсте и облике образовања и учења;
- 5) целовитости – једнаких права и могућности стицања образовања за развој личности, социјалних капацитета и улога, запошљивости, професионалног развоја и напредовања;
- 6) разноврсности понуде – слободе и аутономије при избору начина, садржаја, облика, средстава и метода образовања одраслих;

- 7) једнаких могућности – укључивања и стицања образовања без обзира на године живота, пол, тешкоће и сметње у развоју, инвалидитет, расну, националну, социјалну, културну, етничку и верску припадност, језик, сексуалну оријентацију, место боравка, материјално или здравствено стање и друге основе;
- 8) сарадње у области образовања одраслих – органа државне управе надлежних за послове образовања, економски развој, запошљавање, рад, социјалну политику, здравство, омладинску политику и друге области, установа и других организација надлежних за развој, обезбеђивање и унапређивање квалитета образовања и запошљавања, научноистраживачких организација, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, као других и социјалних партнера – привредних комора, репрезентативних удружења и јединица локалне самоуправе и струковних удружења послодаваца, репрезентативних синдиката, удружења и појединачна;
- 9) професионалности и етичности – стручне и моралне одговорности извођача програма образовања одраслих;
- 10) равноправног вредновања и друштвеног препознавања исхода образовања – без обзира на облик, врсту и начин учења и стицања образовања;
- 11) гаранције квалитета – развоја механизма за обезбеђивање стандарда у различитим активностима образовања одраслих;
- 12) поштовања личности и достојанства сваког учесника у образовању одраслих.

Употреба језика

Члан 9.

Образовање одраслих остварује се на српском језику.

За припаднике националне мањине образовање одраслих остварује се на матерњем језику, а односно двојезично, ако се за то определи приликом уписа у програм најмање 50% полазника или кандидата.

Припадник националне мањине, приликом укључивања у поступак признавања претходног учења, бира да ли ће се поступак спровести на матерњем или српском језику.

Део програма образовања одраслих или програм у целини може да се остварује и на страном језику, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон).

II ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Учесници у обезбеђивању и унапређивању квалитета образовања одраслих

Члан 10.

У обезбеђивању, праћењу и унапређивању квалитета образовања одраслих учествују: Национални просветни савет, Савет за стручно образовање и образовање одраслих, министарства надлежна за образовање, запошљавање и друга министарства, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Национална служба за запошљавање, други органи и организације, у складу са законом.

У обезбеђивању, праћењу и унапређивању квалитета образовања одраслих ако се оно остварује на језику националне мањине, учествује одговарајући национални савет националне мањине на чијем језику се остварује образовање одраслих.

Национални просветни савет

Члан 11.

Национални просветни савет утврђује опште стандарде постигнућа и посебне стандарде постигнућа у основном образовању и у општем средњем и уметничком образовању (у даљем тексту: стандарде кључних компетенција) и обавља друге Законом утврђене послове.

Савет за стручно образовање и образовање одраслих

Члан 12.

Савет за стручно образовање и образовање одраслих предлаже министру посебне стандарде постигнућа за средње стручно образовање одраслих (стандарде стручних компетенција), стандарде квалификација за ниво средњег стручног образовања, стручног усавршавања и других облика стручног образовања одраслих и обавља друге Законом утврђене послове.

Савет за стручно образовање и образовање одраслих, као своје сталне комисије, образује секторска већа, заснована на принципима социјалног партнерства.

Чланови секторских већа су стручњаци из реда истакнутих представника привредне коморе, занатлија, удружења послодаваца, стручњака из области стручног образовања и образовања одраслих, привреде, запошљавања, рада, социјалне и омладинске политике, наставника из заједница стручних школа и репрезентативних синдиката основаних за територију Републике Србије за делатност образовања.

Секторска већа:

1) анализирају постојеће и одређују потребне квалификације у одређеној области рада (у даљем тексту: сектор);

- 2) идентификују квалификације које треба осавременити;
- 3) идентификују квалификације које више не одговарају потребама сектора;
- 4) утврђују предлог стандарда квалификација у оквиру сектора;
- 5) дају мишљења о очекиваним исходима знања и вештина унутар сектора;
- 6) промовишу дијалог и непосредну сарадњу између света рада и образовања;
- 7) промовишу могућности за образовање, обуку и запошљавање унутар сектора;
- 8) идентификују могућности за обучавање одраслих унутар сектора;
- 9) разматрају импликације националног оквира квалификација на квалификације унутар сектора
- 10) утврђују стандарде занимања у оквиру сектора
- 11) предлажу листу квалификација по нивоима и врстама које могу да се стичу признавањем претходног учења.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања

Члан 13.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања обавља стручне послове које се односе на припрему општих стандарда постигнућа образовања и посебних стандарда постигнућа у основном и општем средњем и уметничком образовању одраслих и вредновање огледа у образовању одраслих.

Завод за унапређивање образовања и васпитања

Члан 14.

Завод за унапређивање образовања и васпитања, у сарадњи са Националном службом за запошљавање, обавља и следеће послове:

- 1) припрема стандарде из члана 12. став 1. овог закона;
- 2) утврђује листу квалификација по нивоима и врстама које могу да се стичу признавањем;
- 3) води евиденцију правних лица и предузетника која нису организатори образовања одраслих, а код којих се обавља практичан рад;
- 4) припрема инструменте и стандарде за признавање претходног учења;
- 5) учествује у припреми предлога Годишњег плана образовања одраслих на захтев министарства надлежног за послове образовања (у даљем тексту: Министарство).

Послове из тач. 2. и 3. овог члана Завод обавља као поверене послове.

Ради стручне помоћи у обављању послова из става 1. овог члана, Завод за унапређивање образовања и васпитања може да образује посебне комисије и тимове из реда стручњака у области образовања и запошљавања или да ангажује научноистраживачке установе уз сагласност Министарства.

Локални савети

Члан 15.

Ради ефикаснијег праћења и остваривања образовања одраслих, јединице локалне самоуправе могу основати локалне савете, за чији рад обезбеђују и финансијска средства.

Локални савет чине представници јединице локалне самоуправе, Националне службе за запошљавање, послодаваца, синдиката и удружења.

Задатак локалног савета је да:

- 1) анализира и прати стање у подручју развоја људских ресурса, запошљавања и обуке одраслих на свом подручју;
- 2) идентификује потребе тржишта рада и приоритете у образовању одраслих на свом подручју у сарадњи са школском управом;
- 3) доставља предлоге за развој програма за образовање одраслих надлежном органу јединице локалне самоуправе;
- 4) предлаже јединици локалне самоуправе планове и програме образовања одраслих које ће финансирати.

III ОРГАНИЗАЦИЈА И ОСТВАРИВАЊЕ АКТИВНОСТИ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Организатор активности образовања одраслих

Члан 16.

Организатор активности образовања одраслих (у даљем тексту: организатор активности) у смислу овог закона је:

- 1) основна и средња школа;
- 2) друга установа, јавна агенција, јавно предузеће, Национална служба за запошљавање, агенција за запошљавање, привредно друштво, предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, предузетник и занатлија, синдикална организација, удружење, стручно друштво, организације за образовање одраслих (народни, раднички, отворени универзитет, универзитет за треће доба и др.), центри и организације за стручно усавршавање, за учење страних језика, информационо-комуникационе технологије, за обуку и развој људских ресурса, за обуку возача, привредна комора, центар за каријерно вођење и саветовање, удружење послодаваца, културно-образовни центар, дом културе, као и други субјекти регистровани за образовну делатност у складу са прописима којима се уређује класификација делатности (у даљем тексту: друга организација).

Основна и средња школа може обављати било коју активност образовања одраслих из члана 6. овог закона ако испуњава прописане услове за ту активност и има решење о верификацији које издаје Министарство у складу са Законом.

Друга организација може обављати активност неформалног образовања одраслих из члана 6. тачка 1) овог закона и активност из тач. 2) и 4) тог члана, ако је регистрована за образовне делатности и задовољава утврђене стандарде.

Јавно признати организатор активности

Члан 17.

Основна и средња школа јесу јавно признати организатори активности.

Друга организација може стећи статус јавно признатог организатора активности, за активности образовања одраслих које у складу са овим законом може да обавља, на основу одобрења Министарства.

Изузетно од става 2. овог члана, статус јавно признатог организатора активности имају државни органи и установе које у складу са посебним законом обављају стручно усавршавање и друге активности образовања одраслих.

Одобрење из става 2. овог члана издаје се другој организацији која испуњава прописане услове за организовање активности образовања одраслих у погледу програма, кадра, простора, опреме и наставних средстава.

Ближе услове које мора да испуњава јавно признати организатор активности прописује министар.

Поступак одобравања

Члан 18.

Поступак за издавање одобрења ради стицања статуса јавно признатог организатора активности покреће се захтевом који се подноси Министарству.

Захтев садржи: назив, делатност, седиште организатора активности, као и предлог програма активности образовања одраслих.

Предлог програма активности образовања одраслих садржи план и програм образовања и начин остваривања програма, услове предвиђене за извођење активности образовања одраслих који се односе на простор у коме ће се та активност изводити, потребну опрему и средства, потребан број и врсту стручних лица који ће бити ангажовани за извођење активности образовања одраслих.

Уз захтев се прилажу докази о испуњености услова и доказ о уплати административне таксе.

Министарство упућује предлог програма образовања одраслих у делу који се односи на план и програм образовања и начин остваривања Заводу за унапређивање образовања и васпитања на мишљење.

По добијању позитивног мишљења Завода за унапређивање образовања и васпитања, предлог програма образовања одраслих доставља се просветном инспектору Министарства ради утврђивања испуњености осталих услова за издавање одобрења.

О захтеву за издавање одобрења, на основу налаза инспектора, одлучује министар у року од три месеца од дана подношења захтева.

Решење о захтеву за издавање одобрења ради стицања статуса јавно признатог организатора активности коначно је у управном поступку.

Одобрење се даје на пет година.

Друга организација подноси захтев за измену одобрења и када врши статусну промену, мења седиште, односно објекат или уводи нову активност образовања одраслих.

Одузимање одобрења

Члан 19.

Одобрење се одузима ако друга организација као јавно признати организатор активности престане да испуњава услове за издавање одобрења или ако активности образовања одраслих обавља у супротности са овим законом.

Ако друга организација у току извођења активности учини прекршај или кривично дело у вези са извођењем активности образовања одраслих, одобрење се одузима трајно.

Решење о одузимању одобрења другој организацији као јавно признатом организатору активности доноси министар.

Решење из ст. 1. и 2. овог члана коначно је.

Одобрење одузето из разлога наведених у ставу 1. овог члана може се поново издати у поступку одобравања ради стицања статуса јавно признатог организатора активности.

Остваривање образовања одраслих

Члан 20.

Образовање одраслих остварује се путем предавања, обука, курсева, семинара, радионица, трибина, саветовања и других облика учења и образовања.

Програм се може изводити: редовном наставом, консултативно-инструктивном наставом, дописно-консултативном наставом, практичним радом, наставом на даљину и на други примерен начин.

Образовање одраслих остварују:

- 1) извођачи програма образовања одраслих (наставник, предавач, тренер, водитељ, инструктор и др.);
- 2) стручни сарадници;
- 3) сарадници;
- 4) педагошки и андрагошки асистент.

Спровођење програма образовања одраслих

Члан 21.

Спровођење програма образовања одраслих, редослед наставе појединих предмета, модула или предметних области, начин и облици проверавања знања, напредовање и друго прилагођава се специфичностима, потребама и могућностима полазника и кандидата.

Време организовања активности образовања одраслих у току године и образовни рад у току дана и радне недеље распоређују се на начин предвиђен актом организатора активности.

Објављивање и представљање програма

Члан 22.

Програм формалног образовања одраслих објављује се у „Просветном гласнику”, у складу са Законом.

Јавно признати организатор активности представља програме које изводи, као и своју организацију рада и приликом уписа у обавези је да са њима упозна полазнике и кандидате.

Јавно признати организатор активности мора, најмање два пута годишње, објавити рокове за испите из образовних програма које изводи.

Оцењивање и испити

Члан 23.

Оцењивање за стицање основног и средњег образовања врши се у складу са прописима који уређују те области образовања, ако овим законом није другачије уређено.

Полазник формалног програма образовања одраслих полаже испит на завршетку уписаног програма у складу са Законом.

Начини стицања квалификација

Члан 24.

Одрасли може да стекне квалификацију или њен део, кључне или стручне компетенције, у складу са утврђеним стандардом код јавно признатог организатора активности.

Одрасли може да стекне квалификацију или њен део, кључне или стручне компетенције, у складу са утврђеним стандардом и у поступку за признавање претходног учења код јавно признатог организатора активности који има одобрење за обављање активности из члана 6. став 1. тачка 3. овог закона.

Поступак за признавање претходног учења

Члан 25.

На захтев одраслог, послодавца или Националне службе за запошљавање, јавно признати организатор активности који има одобрење за обављање активности из члана 6. став 1. тачка 3. овог закона, у посебном поступку процењује знања, вештине и ставове стечене образовањем, животним или радним искуством, у складу са стандардом квалификације и прописима донетим на основу овог закона.

Захтев из става 1. овог члана може да се односи на признавање претходног учења које одговара стандарду кључних компетенција или стандарду стручних компетенција, односно стандарду квалификација.

Кандидат може уложити приговор на спровођење поступка за признавање претходног учења Министарству у року од осам дана од дана добијања резултата спровођења поступка признавања претходног учења.

Стандарде и начин спровођења поступка за признавање претходног учења прописује министар.

Сарадња јавно признатих организатора активности

Члан 26.

Јавно признати организатор активности може изводити појединачни одобрени програм самостално, у сарадњи са другим јавно признатим организаторима активности или са правним лицима и предузетницима код којих се обавља практичан рад а који се налази у евиденцији коју води Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Ако се практичан рад изводи код правног лица или предузетника које није и организатор активности, међусобна права и обавезе јавно признатог организатора активности и правног лица или предузетника уређују се уговором, а међусобна права полазника образовања и правног лица или предузетника, код кога се обавља практичан рад – уговором о практичном раду.

Модел центар

Члан 27.

Јавно признати организатор активности може стећи статус модел центра ако:

1) је као огледни центар учествовао у научноистраживачком пројекту којим су уведене иновације у остваривању праксе образовања одраслих или је развијен нови модел плана и програма образовања одраслих;

2) испуњава услове у погледу кадрова и простора.

Средња стручна школа која кроз своју проширену делатност у континуитету реализује образовне активности којима се повећава квалитет и доступност образовања одраслих, може стећи статус модел центра. Статутом средње стручне школе дефинисаће се центар за континуирано образовање одраслих, који нема својство правног лица.

Решење о утврђивању статуса модел центра доноси министар.

Ближе услове за стицање статуса модел центра, начин рада и финансирања модел центра прописује министар.

IV ЕВИДЕНЦИЈЕ И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Евиденције

Члан 28.

У образовању одраслих воде се евиденције о:

- 1) полазницима и кандидатима,
- 2) успеху полазника и кандидата,
- 3) испитима,

- 4) остваривању програма,
- 5) лицима радно ангажованим у образовању одраслих.

Евиденције које се односе на формално основно и средње образовање одраслих воде се у складу са прописима којима се уређује тај ниво образовања.

Евиденција о полазнику и кандидату

Члан 29.

Евиденцију о полазнику и кандидату чине подаци о њиховом идентитету (лични подаци), образовном, социјалном и здравственом статусу, као и подаци о препорученој и пруженој додатној образовној, здравственој и социјалној подршци.

Лични подаци о полазнику и кандидату су: име и презиме и име и презиме родитеља, односно старатеља, јединствени матични број грађана, пол, датум рођења, место, општина и држава рођења, адреса, место, општина и држава становања, контакт телефон, адреса електронске поште, матични број, национална припадност, држављанство, подаци о здравственом стању који могу бити од утицаја на остваривање образовања одраслих.

Изјашњење о националној припадности није обавезно.

Подаци о образовном статусу полазника и кандидата су: подаци о стицању својства полазника и кандидата, подаци о признавању претходног учења, језику на коме се остварује образовање одраслих, подаци о стицању компетенција и квалификација, подаци о исписивању, искључењу из активности и напуштању образовне активности и подаци о испуњавању обавеза.

Подаци о социјалном статусу полазника и кандидата су подаци о условима становања (становање у стану, кући, породичној кући, подстанарству, дому и другим облицима становања) и породици (број чланова, образовни ниво и запослење чланова породичног домаћинства и примања социјалне помоћи).

Податак о здравственом статусу полазника и кандидата је податак о томе да ли је одрасли обухваћен примарном здравственом заштитом.

Подаци о препорученој и пруженој додатној образовној, здравственој и социјалној подршци су подаци које доставља интерресорна комисија која врши процену потреба и подаци о њиховој остварености.

Евиденција о успеху полазника и кандидата

Члан 30.

Евиденцију о успеху полазника и кандидата чине подаци којима се одређује степен остварености компетенција и квалификација и датим јавним исправама и исправама.

Евиденција о испитима

Члан 31.

Евиденцију о испитима чине подаци о испиту којим се доказује стицање квалификације, кључне или стручне компетенције.

Евиденција о остваривању програма

Члан 32.

Евиденцију о остваривању програма чине подаци о остваривању програма образовања одраслих.

Евиденција о лицима радно ангажованим у образовању одраслих

Члан 33.

Евиденцију о лицима радно ангажованим у образовању одраслих чине следећи подаци: име и презиме, јединствени матични број грађана, пол, датум рођења, место, општина и држава рођења, адреса, место, општина и држава становања, контакт телефон, адреса електронске поште, ниво и врста образовања, подаци о стручном усавршавању и стеченим звањима, подаци о држављанству, способности за рад, податак о познавању језика националне мањине, податак о врсти радног односа и радног ангажовања, радном стажу, истовременим ангажовањима у другим установама, подаци о задужењима по посебном плану и програму, а у сврху остваривања програма образовања одраслих, у складу са законом.

Начин прикупљања података у евиденцијама

Члан 34.

Подаци у евиденцијама прикупљају се на основу документације издате од стране надлежних органа које достављају пунолетни полазници и кандидати и родитељи, односно старатељи и изјава пунолетних полазника и кандидата и родитеља, односно старатеља.

Нарочито осетљиви подаци обрађују се уз пристанак пунолетног полазника и кандидата и родитеља, односно старатеља, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Вођење евиденција

Члан 35.

Прикупљени подаци чине основ за вођење евиденција.

Јавно признати организатор активности води евиденције електронски, у оквиру јединственог информационог система просвете и на прописаним обрасцима.

Врсту, назив и садржај образаца и начин вођења евиденција прописује министар и одобрава њихово издавање.

Евиденција се води на српском језику ћириличким писмом, а латиничким писмом у складу са законом.

Када се образовно-васпитни рад остварује и на језику националне мањине, евиденција се води и на језику и писму те националне мањине.

Евиденција се може водити и само на језику и писму националне мањине на обрасцу који прописује министар, као део подзаконског акта из става 3. овог члана.

Обрада података

Члан 36.

Податке у евиденцијама прикупља јавно признати организатор активности.

Одговорно лице јавно признатог организатора активности стара се и одговоран је за благовремен и тачан унос података и одржавање ажурности евиденција и безбедност података, без обзира на начин њиховог вођења.

Рокови чувања података у евиденцијама

Члан 37.

Лични подаци из евиденције о полазницима и кандидатима и подаци из евиденције о успеху полазника и кандидата којима се одређује степен остварености стандарда кључних и стручних компетенција и квалификација и датим јавним исправама и уверењима, чувају се трајно, и електронски, на прописаном обрасцу.

Остали подаци из чл. 29. до 33. чувају се 10 година.

Подаци из евиденције о лицима радно ангажованим у образовању одраслих чувају се 10 година, на прописаним обрасцима.

Јавна исправа

Члан 38.

Јавно признати организатор активности издаје полазнику односно кандидату јавну исправу на прописном обрасцу.

Јавна исправа у смислу овог закона издаје се за:

1) остварен стандард кључних компетенција за ниво основног образовања одраслих;

2) остварен стандард кључних компетенција за општеобразовни део средњег стручног образовања одраслих;

3) остварен стандард стручних компетенција;

4) остварени стандард квалификације у целини.

Подаци из јавне исправе уписују се у радну књижицу.

Назив, садржај и изглед обрасца јавне исправе из става 1. овог члана прописује министар.

Уверење

Члан 39.

За делимично остварен стандард стручних компетенција или квалификације јавно признати извођач активности, издаје полазнику, односно кандидату уверење на прописаном обрасцу, у складу са овим законом.

Подаци из уверења уписују се у радну књижицу.

Назив, садржај и изглед обрасца уверења из става 1. овог члана прописује министар.

Издавање јавне исправе и уверења

Члан 40.

Јавна исправа, односно уверење издаје се на српском језику ћириличким писмом, а латиничким писмом у складу са законом.

Када се образовна активност остварује или поступак признавања претходног учења спроводи на језику националне мањине, јавна исправа, односно уверење издаје се на том језику, у складу са законом.

Веродостојност јавне исправе оверава се печатом, у складу са законом.

Општим актом јавно признатог организатора активности одређује се лице одговорно за употребу и чување печата.

База података и јединствени информациони систем просвете

Члан 41.

Јавно признати организатор активности води базу података.

База података представља скуп свих евиденција прописаних законом које јавно признати организатор активности води у електронском облику и доставља Министарству.

Јединствени информациони систем просвете обједињује податке из евиденција свих јавно признатих организатора активности који се воде као база података.

Јединствени информациони систем просвете успоставља и њиме управља Министарство, у складу са Законом.

Регистар

Члан 42.

Министарство води регистар активности образовања одраслих и јавно признатих организатора активности којима су дата или одузета одобрења.

Садржај и начин вођења регистра и начин на који се обезбеђује доступност података прописује министар.

У ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Планови и програми образовања одраслих

Члан 43.

Образовање одраслих заснива се на плановима и програмима образовања одраслих или деловима одговарајућих програма за ученике којима одрасли стичу кључне и стручне компетенције и квалификација потребне за лични и професионални развој, рад и запошљавање, као и друштвено одговорно понашање, односно допуњују знања, вештине способности и ставове:

- 1) језичке и математичке писмености;
- 2) владања матерњим и страним језицима;
- 3) научне писмености у природним и друштвеним наукама;
- 4) владања информацијско-комуникационом технологијом;
- 5) медијске писмености;
- 6) за рад у струци;
- 7) за предузетништво и руковођење;
- 8) креативног изражавања и учествовања у културним, уметничким и спортским догађањима;
- 9) за одговорно обављање улоге активног грађанина и поштовање људских и грађанских права;
- 10) социјалне вештине, способности за решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- 11) за очување и заштиту околине;
- 12) за обезбеђивање безбедних и здравих услова на раду у циљу остваривања физичког, психичког и социјалног благостања запослених;
- 13) друга знања, вештине, способности и ставови.

Програм може имати модуларну структуру и може бити организован по циклусима.

Програми образовања одраслих прилагођени су добу, претходном образовању, знању, вештинама и способностима одраслих у складу са дефинисаним исходима, а намењени су:

- 1) образовању и оспособљавању одраслих којима је престало право на редовно образовање;
- 2) преквалификацији, доквалификацији или специјалистичком образовању;
- 3) образовању и оспособљавању незапослених за потребе тржишта рада;
- 4) усавршавању ради постизања вишег степена знања у професији и подизања продуктивности рада;
- 5) образовању за прихватање вредности демократије и грађанског друштва;
- 6) образовању за остваривање посебних права припадника националних мањина;
- 7) образовање одраслих лица са сметњама у развоју, са инвалидитетом и посебно надарених лица;
- 8) образовању посебних група (социјално искључених група).

Програми формалног и неформалног образовања

Члан 44.

Програми образовања одраслих су програми формалног и неформалног образовања.

Програми формалног образовања одраслих обухватају:

1) програме за стицање основног и средњег образовање одраслих;

2) програме за стицање квалификација;

3) програме специјалистичког и мајсторског образовања;

4) програме усавршавања за обављање занимања или посла.

Програми неформалног образовања обухватају:

1) програме рада у струци;

2) програме предузетништва и руковођења;

3) програме из познавања науке и технологије;

4) програме обуке за рад на рачунару;

5) програме страних језика;

6) програме заштите околине и екологије;

7) програм развоја и очувања безбедних и здравих услова рада;

8) програме креативног и уметничког изражавања;

9) програме стицања или допуњавања других знања, вештина, способности и ставова;

10) програме који настају у складу са захтевима и потребама тржишта рада.

Програми формалног основног образовања одраслих

Члан 45.

Основно образовање одраслих организује се по разредима од првог до осмог разреда и траје од три до пет година, у складу са школским програмом.

Може бити организовано и по циклусима, а трајање циклуса и разреди који су укључени у циклус дефинисани су програмом образовања одраслих.

Одрасли из става 1. овог члана могу стећи основно образовање похађањем наставе или полагањем испита.

Број одраслих у одељењу, односно групи не може бити мањи од 15 ни већи од 20.

Време уписа, односно пријављивања испита уређује се статутом установе која обавља основно образовање и васпитање одраслих.

Одрасли је завршио разред ако има позитивне оцене из свих предмета.

Одрасли који имају недовољне оцене из појединих предмета полажу испите из тих предмета.

Одрасли се не оцењују из владања.

Доношење програма образовања одраслих

Члан 46.

Програми формалног образовања одраслих доносе се у складу са Законом и посебном законом.

Програми неформалног образовања одраслих доносе се у поступку одобравања у складу са законом.

VI ПОЛАЗНИЦИ И КАНДИДАТИ

Полазници и кандидати

Члан 47.

Статус полазника одрасли стиче уписом у активност образовања одраслих код јавно признатог организатора активности, а статус кандидата – укључивањем у поступак признавања претходног учења.

Одрасли може да стекне квалификацију ако има стечено основно образовање или има јавну исправу о кључним компетенцијама на нивоу основног образовања.

Посебни услови и старосна граница за стицање статуса полазника, односно кандидата утврђују се стандардом квалификације.

Статус полазника, односно кандидата, престаје:

- 1) стицањем компетенције или квалификације;
- 2) исписивањем;
- 3) искључењем из активности образовања одраслих због учињене повреде забрана прописаних Законом;
- 4) напуштањем образовне активности и због неоправданог неиспуњавања обавеза утврђених за одређене активности образовања одраслих.

Уговором између јавно признатог организатора активности и полазника, односно кандидата, утврђују се међусобна права, обавезе и одговорности.

Трошкови образовања

Члан 48.

За стицање основног образовања и првог занимања одрасли не плаћа трошкове.

За остале активности образовања одраслих трошкове сnose полазници и кандидати програма, послодавци код којих су запослени, Национална служба за запошљавање или друга заинтересована правна и физичка лица.

VII ЗАПОСЛЕНИ И РАДНО АНГАЖОВАНИ У ОБРАЗОВАЊУ ОДРАСЛИХ

Извођачи програма образовања одраслих

Члан 49.

Задатак извођача програма образовања одраслих је да осигурају уважавање општих принципа и циљева образовања одраслих, остваривање и унапређивање програма образовања одраслих.

Наставник је лице које остварује наставу и друге облике образовног рада у основној и средњој школи у складу са Законом, посебним законом и овим законом.

Предавач, тренер, водитељ, инструктор и други су лица која, осим одговарајућег образовања утврђеног стандардом квалификације, имају компетенције утврђене програмом активности образовања одраслих.

Стручни сарадник

Члан 50.

Задатак стручног сарадника јесте да саветодавним радом и другим облицима рада унапређује образовање одраслих и пружа стручну помоћ полазницима, кандидатима и извођачима активности образовања одраслих по питањима од значаја за остваривање активности образовања одраслих.

Стручне послове у оквиру активности образовања одраслих обављају андрагог, психолог и библиотекар, у складу са Законом.

Ако организатор активности образовања одраслих нема све стручне сараднике предвиђене Законом, у поступку верификације односно одобравања процењује се оправданост одступања.

Сарадник

Члан 51.

Задатак сарадника јесте да својим знањем, саветодавним и стручним радом обезбеди квалитетније остваривање активности образовања одраслих.

Сарадник има квалификације и компетенције утврђене програмом активности образовања одраслих.

Педагошки и андрагошки асистент

Члан 52.

Педагошки и андрагошки асистент пружа помоћ и додатну подршку полазницима и кандидатима, у складу са њиховим потребама, сарађује са извођачима активности образовања одраслих и стручним сарадницима,

сарадницима, организацијама и удружењима и јединицом локалне самоуправе, у циљу квалитетнијег остваривања активности образовања одраслих.

Педагошки и андрагошки асистент има квалификације и компетенције утврђене програмом активности образовања одраслих.

Радни однос

Члан 53.

Лице радно ангажовано у образовању одраслих заснива радни однос, односно радно се ангажује код јавно признатог организатора активности сагласно Закону и општим прописима о раду.

Стручно усавршавање

Члан 54.

Лице радно ангажовано у образовању одраслих има право и обавезу сталног стручног усавршавања, у складу са законом.

VIII ГОДИШЊИ ПЛАН ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Годишњи план образовања одраслих

Члан 55.

Годишњим планом образовања одраслих у Републици Србији:

1) утврђују се приоритетне образовне и радне области и активности образовања одраслих;

2) одређује се распоређивање образовних и радних области и активности образовања одраслих на јединице локалне самоуправе при чему се води рачуна о потребама тржишта рада, рационалном коришћењу постојећих образовних капацитета, броју кандидата, односно полазника образовања, развојним специфичностима појединих подручја, циљевима и принципима образовања одраслих;

3) одређује се оквирни обим и извори средстава која су потребна за реализацију годишњег плана;

4) одређује се динамика остваривања планираних активности образовања одраслих;

5) одређују се критеријуми за избор јавно признатог организатора активности и расподелу средстава.

Доношење Годишњег плана образовања одраслих

Члан 56.

Годишњи план образовања одраслих доноси Влада, на предлог Министарства, за наредну школску годину по завршетку текуће наставне године.

У припреми Годишњег плана образовања одраслих Министарство прибавља податке о потребама за активностима образовања одраслих од јединица локалне самоуправе, привредних комора, удружења послодаваца, репрезентативних синдиката и других субјеката преко школских управа.

Подаци о потреби за активностима образовања одраслих прибављају се од Националне службе за запошљавање, других министарстава и других државних органа.

На предлог Годишњег плана образовања одраслих Министарство прибавља мишљење Савета за стручно образовање и образовање одраслих и сагласност министарства надлежног за послове запошљавања.

Спровођење Годишњег плана образовања одраслих

Члан 57.

У спровођењу Годишњег плана образовања одраслих Министарство објављује конкурсе за извођење планираних активности образовања одраслих.

Право учешћа на конкурсима имају јавно признати организатори активности образовања одраслих.

На основу расписаног конкурса, министар доноси решење о избору јавно признатог организатора активности и одлучује о расподели средстава за реализацију планираних активности образовања одраслих.

Министарство прати спровођење Годишњег плана образовања одраслих и предузима мере које су потребне за извођење планираних програма активности образовања одраслих.

IX ПЛАНИРАЊЕ И ФИНАНСИРАЊЕ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Извори средстава

Члан 58.

Средства за финансирање образовања одраслих обезбеђују се у буџету Републике Србије, буџету аутономне покрајине и буџетима јединица локалне самоуправе у складу са Годишњим планом образовања одраслих, непосредно од полазника и кандидата и послодаваца, као и из других извора.

Средства из буџета Републике Србије

Члан 59.

У буџету Републике Србије обезбеђују се средства за:

- 1) финансирање програма основног образовања и првог занимања;
- 2) друге активности образовања одраслих предвиђене Годишњим планом образовања одраслих;
- 3) финансијске подстицаје за опремање наставним и другим материјалним средствима и развојне програме и пројекте у складу са Годишњим планом образовања одраслих.

Средства из буџета аутономне покрајине

Члан 60.

У буџету аутономне покрајине обезбеђују се средства за:

- 1) финансирање програма предвиђених покрајинским планом образовања одраслих;
- 2) финансијске подстицаје за опремање наставним и другим материјалним средствима и развојне програме и пројекте у области образовања одраслих на покрајинском нивоу.

Средства из буџета јединице локалне самоуправе

Члан 61.

У буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују се средства за:

- 1) јавно признате организаторе активности којима је јединица локалне самоуправе оснивач, за инвестиције и инвестиционо одржавање, као и за сталне трошкове;
- 2) финансирање програма предвиђених локалним планом образовања одраслих;
- 3) финансијске подстицаје за опремање наставним и другим материјалним средствима и развојне програме и пројекте у области образовања одраслих на локалном нивоу;
- 4) рад локалног савета.

X НАДЗОР

Члан 62.

Надзор над применом овог закона врши Министарство.

Инспекцијски и стручно-педагошки надзор над радом јавно признатих организатора активности образовања одраслих у примени овог закона врши Министарство, у складу са Законом.

Спољашње вредновање квалитета рада јавно признатих организатора активности образовања које реализују програме образовања одраслих врше Министарство и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.

XI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 63.

Новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај правно лице – јавно признати организатор активности који:

- 1) не води евиденцију или је води супротно одредбама овог закона (чл. 28. до 37);
- 2) изда јавну исправу, односно уверење супротно одредбама овог закона (чл. 38. до 40);

3) укључи у активности образовања одраслих полазника или кандидата супротно члану 47. овог закона;

4) не закључи уговор са полазником, односно кандидатом (члан 47. став 5);

5) од полазника или кандидата наплати трошкове који се финансирају из буџета Републике Србије или јединице локалне самоуправе (члан 48. став 1);

б) ангажује извођаче програма образовања одраслих и друге сараднике супротно чл. 49. до 53. овог закона.

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице јавно признатог организатора активности.

XII ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ

Члан 64.

Послови утврђени чланом 17. став 2. (послови давања одобрења ради стицања статуса јавно признатог организатора активности за организаторе активности који обављају делатност и имају седиште на територији аутономне покрајине); чланом 18. (поступак одобравања); чланом 19. (одузимање одобрења); чланом 56. (доношење Годишњег плана образовања одраслих), чланом 57. (објављивање конкурса за извођење планираних активности образовања одраслих) и чланом 62. став 2. (инспекцијски надзор), као поверене обавља надлежни орган аутономне покрајине.

XIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 65.

Прописи потребни за спровођење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 66.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.